

Podujatia v žrebčine

apríl: Skúšky základného výcviku jazdcov
Hobby parkúrové preteky
máj: Parkúrové preteky „O cenu obce Kopčany“
jún: Westernové preteky – Western hobby liga
júl - august: Pobytový detský „Tábor v sedle“
október: „HUBERTOVA JAZDA“ /hon na líšku/

KONTAKT:

Mgr. Stanislav Matulík, riaditeľ
Obecné kultúrno-osvetové centrum
Kopčany
Mobil: 0905206768
e-mail: hipos.kopcany@mail.t-com.sk
www.zrebcinkopcany.eu

OcÚ Kopčany, Kollárova 318
908 48 Kopčany
Tel.: 034/6681128, Mobil: 0908717876
e-mail: obec@kopcany.sk
www.kopcany.sk
FB profil: Obec Kopčany

Projekt

Revitalizácia cisárskeho barokového objektu - Žrebčín krídlo B - Kaštieľ

Obec Kopčany ako oprávnený žiadateľ vo výzve z Regionálneho operačného programu (programové obdobie 2007-2013), prioritná os 3 – Posilnenie kultúrneho potenciálu a regionálneho rozvoja cestovného ruchu, opatrenie 3.1 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov podalo vo februári 2015 žiadosť o získanie nenávratného finančného príspevku na revitalizáciu časti historického objektu žrebčiny – časti Kaštieľ.

V mesiaci júl 2015 sa podpísala zmluva o nenávratný finančný príspevok. Ukončenie realizácie projektu bolo 30.11.2015.

Cieľ projektu: vytvorenie konkurencieschopného kultúrno-spoločenského strediska prostredníctvom obnovy časti „Malý kaštieľ“ historického žrebčiny v Kopčanoch.

Špecifické ciele projektu:

- zachovanie kultúrneho dedičstva obnovou významného pamiatkového objektu
- zvýšenie dostupnosti a kvality služieb poskytovaných kultúrno-osvetovými inštitúciami na regionálnej úrovni
- posilnenie kultúrneho potenciálu regiónu vytvorením priestorov pre kultúrno-spoločenské aktivity

Po zrealizovaní projektu sa objekt sprístupní širokej verejnosti ako kultúrno-spoločenské a osvetové centrum pre realizáciu folklórnych a umeleckých vystúpení, realizáciu spoločenských podujatí, humanitné osvetové činnosti – semináre, verejné prezentácie a pod., tvorivé osvetové činnosti – napr. kurzy umeleckej tvorby, tradičných zručností atď.

V rámci projektu boli zrealizované nasledujúce stavebno-technické aktivity:

- búranie jestvujúcich podláh a ich obnova
- odstránenie a nahradenie stropnej a strešnej konštrukcie
- odstránenie a obnova muriva
- rekonštrukcia vonkajších aj vnútorných omietok
- klampiarske a zámočnícke práce
- kanalizačná a vodovodná prípojka, plynovod a elektrická prípojka NN a vnútorné inštalácie .

Po vonkajšom obvode revitalizovanej časti sa zrealizovala úprava nivelety terénu. Pre telesne postihnuté osoby je zabezpečená rampa - pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu.

V rámci projektu bolo zakúpené interiérové vybavenie objektu – stoly, stoličky, svietidlá, výpočtová technika – plátno, dataprojektor, notebooky a infokiosky.

Tento projekt je spolufinancovaný Európskou úniou vo výške 85% z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a vo výške 10% zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.
Európsky fond regionálneho rozvoja
„Investícia do Vašej budúcnosti“

Ministerstvo pôdohospodárstva
a rozvoja vidieka SR
riadiaci orgán pre ROP
www.ropka.sk

Spracovala: Ing. Okániková Erika

Fotodokumentácia z realizácie projektu

O hrnčiarovej Aničke

V kopčianskom žrebčine splašil sa kôň vraný,
divoko uháňa po širokej stráni.
Cvalom letí poľom sťa nehom havrany,
už ho neosedlá jeho mladá pani.
Jeho pani bledú ku hranici vedú,
že dala piť matke čaj z hadieho jedu.
Bosorka posledná!? Kto ňu viniť môže?
Kto sa vcítiť skúsi dnes do tvojej kože?
Vraj, že môžeš kliatbou pričariť ťažkosti,
že si zlá, skazená, až do špiku kostí!?
Ktože ňu obviní, kto ňu môže súdiť?
– Veď ti čisté srdce bije v mladej hrudi!
*

Dievča vyrastalo v dome hrnčiarovom.
Hltalo každúcke starenkino slovo
ako sila bylín vyženie choroby,
jak sa čaj uvarí, hojivá masť robí,
ako Boh do rastlín vložil moc nevšedne,
čo pomôcť dokáže, keď je ľudom biedne...
*

Anička vstávala, keď zjasneli zore.
Vždy, keď ranné slnko vyšlo na obzore,
bylinky pre ľudí trhala za rosy –
liek na ich neduhy, choroby, ponosy.
Zbierala medovku, skorocel, ľubovník,
zelinky poznala dôkladne ako nik,
tak chorí chodili po pomoc, po radu,
k Aničke, čo mala vždy dobrú náladu,
veď liekom pre dušu bol jej prístup milý.
Navrátil pohodu, zdravie a aj sily.
*

Raz zlý neuh zmohol Aničkinu mamu.
Dievča ani chvíľu nenechá ju samu,
obklady jej dáva, silné čaje varí:
„Pomôžem vám, mamka. Neveríte, vari?“
prívráva sa vľúdne, po tvári ju hladká.
Nič nebolí viac, než keď trpí matka.
Trápila sa žena v bolestivej trýzni.
„Ach choroba mocná, už aj z domu zmizni!“
– tak kričala v duchu. K mamke však šla nemá.
Usmievať sa treba. Ani nezastenať,
lebo tvár veselá hojivo pôsobí,
veď radosť liekom je na mnohé choroby.
*

A Morava plynie, do Dunaja steká,
nič tak nemeria čas jak nôtia rieká,
keď v koryte špliecha, do taktu sa kýva,
raz je celkom krotká a raz šelma divá.
Spievaj, ticho spievaj, búrlivá Morava,
veď je moja duša od smútku boľavá,
od smútku boľavá, clivosť, žiaľ ju mámi.
Nič dcéru nermúti viac, než nemoc mamy.
*

Nezabrali masti, obklady a čaje.
Prišla smrť a brala. Smrť, čo kruto zlá je.
Žiaľila v zármutku Anička zronená:
„Čo mám robiť teraz, keď mamičku nemám?!“
*

Morava si pevný modrý vrkoč pletie,
jedno pradené vín, potom druhé, tretie,
rieka ozdobená ako panna čistá
v bielenom rubáši k sobášu sa chystá.

Časom sa začali trúsiť čudné chýry,
dedina hneď zovrie, keď sa zlá zvesť šíri:
„Viete, čo sa stalo v hrnčiarovom dome?
Anči mať zomrela a aj starká stone!“

Kto to kedy slýchal? Má v tom dievča prsty?
Či ju snáď diabol sám pevne drží v hrsti?“
Rad-radom dedinou klebety sa nesú
a odrazu rady od Aničky zlé sú,

jej lieky sú divné, v jej bylinkách čary,
zariekadlo šepká - vraj, keď čaje varí.
Bosorkou je veru! Zlosťou ľudí súži!
A na koni cvála divo ako muži!

Vari sa to patrí? Dievke slušnosť chýba!
Pre ľudí je dievča zrazu samá chyba.
Pred domom hrnčiara zišli sa dovedna:
Kde je tvoja dcéra? Bosorka posledná!

Hrnčiar dievča bráni, ženie ľudí z dvora:
„Čím sa previnila tá nešťastná stvora?
Umrela jej matka, aj starenka stoná!
Anička je dobrá! Zle nerobí ona!“
Tak ich s krikom ženie a zatvára vráta,
no ľudia, vraj: „Treba bosorku to zrátať!“
a tak dievku bledú ku hranici vedú,
že dala piť matke čaj z hadieho jedu.

Ľudská zlosť je jeden z najsilnejších jedov.
Aničke len slzy tečú tvárou bledou.
Slovkom sa nebráni. Keď je čistá, načo?
A ľudia hneď: „Aha! Priznáva sa plačom!“
*

V kopčianskom žrebčine vzoprel sa kôň vraný,
aj to nemé zviera chcelo dievča brániť,
Aničku, čo vzbĺkla v jazykoch plameňa,
v poli, tam, kde stojí kaplnka kamenná,
kde Kopčany staré stáli vekov veky,
nablízko Moravy, spievajúcej riekky.

Zdenka Laciková, z knihy Do uzlíka

Služby v žrebčine

- obradná sieň pre sobášne obrady
- múzeum s jazdeckou a poľnohospodárskou tematikou
- Expozícia múzea Kopčany
- ubytovanie s kapacitou 20 lôžok – charakteru turistickej ubytovne
- konferencie, semináre, školenia workshopy, brainstormingy
- sprievodcovská činnosť v objekte
- profesné služby: predaj koní, ustajnenie koní, preprava koní, predaj jazdeckých potrieb, jazdecká škola, detské tábory

Spoločenská miestnosť

Svadobný obrad v sobášnej miestnosti

Exponát v múzeu s jazdeckou a poľnohospodárskou tematikou

Exponáty v expozícii múzea v Kopčanoch

Cisársky a kráľovský žrebčín ŠTÍT

Rok 1736, keď boli Mária Terézia a František Lotrinský vo Viedni zosobášení, sa stal historickým dátumom aj pre obec Kopčany. Lotrinské knieža vtedy získalo do svojho vlastníctva Holíčsky zámok a v jeho blízkosti chcelo mať aj svoj žrebčín. Pre založenie žrebčína si vybralo starý majer na južnom okraji Kopčian a k nemu hneď pripojilo aj 250 hektárov okolitých lúk a pasienkov. V prvom období sa však Holíčsky zámok ešte istý čas nachádzal v rukách dlžníkov, preto až do roku 1740 boli Kopčany prechodným sídlom novej správy holíčskeho panstva.

Medzi najväčšie problémy všetkých vtedajších žrebčínov patrili časté požiare. Nevyhli sa ani kopčianskemu a po druhom požiari v roku 1750 bolo rozhodnuté pôvodný objekt celkom prestavať. Staviteľia postavili nové, nehorľavé zastrešenie bez dreveného krovu. Z kvalitných tehál presne vymurovali celý tvar sedlovej strechy a škridlu kladli priamo na tehly pomocou malty.

Neskôr, ako súčasť strednej časti severného krídla žrebčína, ktoré je

obrátené do dediny, vybudovali aj menší jednoposchodový kaštieľ. Táto barokovo-klasicistická stavba v menšom meradle ponúkala podobné pohodlie, aké poskytoval Holíčsky zámok. V hornom podlaží kopčianskeho kaštieľa dominovala reprezentačná sála, ktorú nástennými maľbami vyzdobil známy francúzsky maliar J. B. Chamant. Okolité lúky a lesy ponúkali výborné možnosti pre poriadanie okázalých poľovačiek a iných panských radovánok a kaštieľová časť žrebčína preto často slúžila pre ubytovanie hostí a hodovacie slávnosti.

Cisárska rodina si Holíčsky zámok zaradila medzi obľúbené letné sídla a rada ho navštevovala.

Lúky a staré meandre Moravy medzi parkom zámku a areálom kopčianskeho žrebčína sa stali cieľom vychádzok aj pre Máriu Teréziu. Bola známa nielen svojou pobožnosťou, ale aj záujmom o kone. Žrebčín navštívila najmenej šesťkrát.

Kopčiansky žrebčín sa postupne stal útočiskom aj pre náhradné ustajnenie koní z iných žrebčínov.

V roku 1757 sem presťahovali kone z vyhoreného žrebčína v Kladruboch a v období takzvanej sedemročnej vojny od roku 1756 až do roku 1763 tu ustajnili aj kone z Těšína, Enyedu a Lipice. Vrcholný

nápor na ustajnenie koní v Kopčanoch zažili v roku 1770. Vtedy ich tu bolo okolo 800. Žrebčín sa špecializoval najmä na chov ťažných plemien, ktoré boli medzi odborníkmi a obchodníkmi s koňmi veľmi uznávané a vyhľadávané. Chovali sa tu vraníky starokladrubského plemena, beluše, lipicany i španielske kone, ktoré na viedenskom cisárskom dvore ťahali aj bohato zdobené kočiare panovníčky.

Hoci sa kopčiansky žrebčín stal cisárskym a kráľovským dvorným zariadením, jeho kone zapriahali aj v mnohých vzdialenejších končinách mocnárstva.

Kvalitu chovu zabezpečoval početný personál, ktorý viedli "rajtknechti" prisťahovaní z Čiech a Rakúska. Ubytovali sa v Kopčanoch, ale aj v Holíči, a ich potomkovia sa tu natrvalo usadili. Aj oni sa zaslúžili o názov žrebčína, ktorý si miestni obyvatelia prispôsobili z pôvodne nemeckého "Gestüt" na „Štít“.

Okolo roku 1779 sa žrebčinec začal preorientovávať aj na ľahšie športové a jazdec-

ké kone. Začiatkom devätnásteho storočia sem hlavný stajník knieža Trauttmansdorff priviezol z Anglicka a Francúzska 80 kobýl a troch žrebčov plemena anglických plnokrvníkov aby sa chov rozrástol v novej kvalite.

Prvé dostihy anglických plnokrvníkov na uhorskom území sa konali v roku 1816 konali práve tu - na lúkach medzi Kopčanmi a Holíčom.

Už o desať rokov neskôr sa však zlatá éra kopčianskeho žrebčína postupne končila.

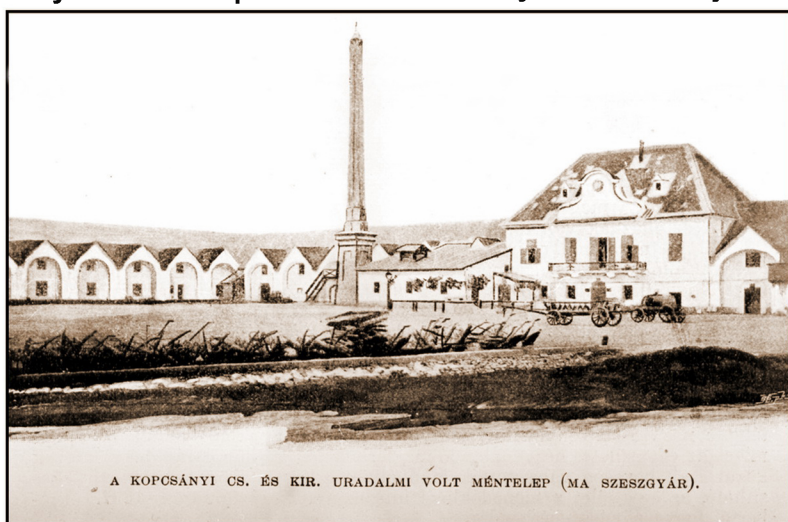
Tak ako v dávnejšej minulosti, opäť raz výrazne vstúpila do histórie dediny rieka Morava.

Neustále povodne vytvárali na priľahlých lúkach nielen vhodné prostredie pre divé kačice, ale aj na premnoženie komárov.

Rovnako aj množstvo podmáčaných pasienkov chov čoraz viac sťažovali, až boli napokon definitívne takmer všetky kone presťahované do Kladrúb nad Labem.

V priestoroch kopčianskeho žrebčína sa potom začali chovať ovce a dobytok.

Jozef Michaláč

Nádvorie Štítu so zriadeným liehovarom koncom 19. storočia.

Ilustrácia je z maďarskej dobovej encyklopédie

Žrebčín ako multifunkčný objekt

Barokový žrebčín z 18. storočia je vo vlastníctve obce Kopčany od roku 1994. Od roku 2001 je majoritným nájomcom spoločnosť - Žrebčín Kopčany s. r. o.

Spoločnosť žrebčín prevádzkuje a poskytuje profesné služby súvisiace s jazdectvom.

Občianske združenie Jazdecké a agroturistické centrum Kopčany rozvíja v objekte športové, jazdecké aktivity, organizuje športové podujatia.

V roku 2014 bolo založené Obecné kultúrno-osvetové centrum Kopčany, ktoré má sídlo v žrebčine. Centrum je rozpočtovou organizáciou Obce Kopčany, ktorej predmetom činnosti je poskytovanie knižnično - informačných služieb, zabezpečovanie kultúrno - osvetovej činnosti, zabezpečovanie múzejnej, zbierkovej a galerijnej činnosti, organizovanie a uskutočňovanie kultúrno - vzdelávacích a kultúrno - poznávacích aktivít, spoločenských a športových podujatí. Riaditeľom centra je Mgr. Stanislav Matulík.

Od roku 2013 sú v prevádzke múzeum s jazdeckou a poľnohospodárskou tematikou v priestore starej maštale a expozícia múzea v Kopčanoch. Táto vznikla v rámci cezhraničného projektu v priestoroch bývalej renovovanej kaplnky na prízemí objektu žrebčína.

Hlavný dôraz je kladený na výsledky archeologického výskumu v obci, predovšetkým však najnovších výskumov Kostola sv. Margity Antiochijskej. Ďalšia časť expozície mapuje históriu obce s prihliadnutím na jej najvýznamnejšie etapy a osobnosti - obdobie za Coborovcov, Habsburgovcov a T. G. Masaryka.

Ing. Erika Okániková

Zbierka konských sediel

Veľká konferenčná sála

Vonkajší pohľad na kaštieľ

Spojovacia chodba do spoločenskej miestnosti

Prevádzková/otváracia doba objektu - múzea: Letná sezóna (máj - september) pondelok - zatvorené, utorok, štvrtok, piatok 11.00-12.00, 15.00-16.00, streda 11.00-12.00, 15.00-17.00, sobota 10.00-12.00, nedeľa len na telefonickú objednávku minimálne 3 dni vopred.

Mimo sezóny (október - apríl) sú múzea prístupné po telefonickom dohovore, alebo na objednávku. Prehliadka celého objektu je možná po telefonickom dohovore alebo na objednávku.